

На основу члана 4.1. Закона о преносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини (“Службени гласник БиХ”, број 7/02), Државна регулаторна Комисија за електричну енергију, на сједници одржаној 1. децембра 2003. године, усвојила је

ЕТИЧКИ КОДЕКС

ЗА ЧЛАНОВЕ И ЗАПОСЛЕНИКЕ ДРЖАВНЕ РЕГУЛАТОРНЕ КОМИСИЈЕ ЗА ЕЛЕКТРИЧНУ ЕНЕРГИЈУ

Одредбе овог Етичког кодекса дефинишу начин понашања и заузимања ставова чланова и запосленика Државне Регулаторне комисије за електричну енергију (у даљем тексту: Комисија) приликом обављања њихових послова. Чланови и запосленици Комисије понашаће се током радног односа у Комисији у складу са Законом о пријеносу, регулатору и оператору система електричне енергије у Босни и Херцеговини (“Службени гласник БиХ”, број 7/02) (у даљем тексту: Закон о пријеносу), осталим подзаконским актима и одредбама овог кодекса.

Приоритетни циљ чланова и запосленика Комисије је очување интегритета, угледа и непристрасности Комисије. У остварењу наведеног циља велику важност има примјена високих стандарда етике, љубазности и културе, те директна повезаност марљивости са извршавањем послова и задатака у Комисији, као и правилно просуђивање по питањима одговорности у Комисији.

Правила за чланове и запосленике Комисије

1. Члановима и запосленицима Комисије је забрањено:
  - 1.2. ангажовање у институцијама или органима законодавне, извршне или судске власти;
  - 1.3. чланство у било којој политичкој странци или активна укљученост у политичке активности, односно вођење кампање (за или против) политичког кандидата или политичке странке;
  - 1.4. заснивање радног односа у Комисији од стране брачног друга, члана уже породице или члана заједничког домаћинства, из разлога избјегавања евентуалног сукоба интереса;
  - 1.5. прихватање или тражење поклона из забрањених извора, односно поклона који су дати од трећих лица због службеног положаја члана Комисије или посла који обавља запосленик. Под поклоном се подразумијева све што има новчану вриједност, а укључује: готовину, забаву, гостопримство, услуге, организовање превоза (авионска карта и сл.), путовања у земљи, смјештај, оброке, куповина карата, плаћање аконтације или накнада за трошкове након што су настали.

Забрањени извор укључује сва лица које регулира ДЕРК као и било које физичко или правно лице које:

- 1.5.1. очекује службени став Комисије (нпр. подносиоци захтјева, лица под истрагом и сл.);
- 1.5.2. обавља посао или тражи да обавља посао са Комисијом (нпр. поједина друштва);
- 1.5.3. обавља послове које регулира Комисија или послове за које лиценце даје Комисија (нпр. поједина друштва или њихови представници);
- 1.5.4. има интерес који може бити под значајним утицајем обављањем или необављањем појединих дужности члана Комисије или усленика.

У циљу имплементације правила из тач. 1.5. овог кодекса, дају се слиједећи примјери за изузетке забране примања поклона од трећих лица (који укључују, али се не ограничавају само на наведено), тако да се одобрава прихватање поклона, у случајевима да је:

1.5.5. вриједност поклона 20 КМ или мање;

1.5.6. поклон заснован на чисто породичном или личном односу;

Поклони који се могу прихватити без било каквих ограничења су:

1.5.7. освјежења (кафа, безалкохолна пића);

1.5.8. честитке, амблеми и други предмети мале фундаменалне вриједности (оловке, календари).

1.6. Уколико је члан или запосленик Комисије добио поклон који по одредбама овог Кодекса не може прихватити, обавезан је поклон вратити, односно платити пошиљаоцу његову тржишну вриједност ако га је задржао.

1.7. Члан или запосленик Комисије не може дати поклон надређеном нити може прихватити поклон од другог члана или запосленика Комисије који су у подређеним позицијама, осим у сљедећим случајевима:

1.7.1. поклоне који нису у готовини и не вриједе више од 20 КМ;

1.7.2. храна и освјежење коју запосленици међусобно размјењују;

1.7.3. догађаји велике важности попут: склапања брака, рођење дјетета, болести; или

1.7.4. догађаји када се прекида однос надређени - подређени као што је одлазак у пензију, давање отказа или распоређивање на послове изван Комисије;

1.8. користити имовину Комисије, осим уколико су овлаштени за то. Имовина укључује канцеларијски материјал, телефоне, компјутере или било коју другу имовину која је купљена средствима Комисије;

2. Послови које члан Комисије обавља заузимају приоритет у свим његовим активностима. Наведено подразумијева али се и не ограничава само на:

2.1. забрану обављања неке друге дужности при државним институцијама, обављање другог плаћеног посла, као и забрану чланства или својства представника неке институције или другог тијела у електроенергетском сектору. У циљу имплементације правила из тач. 2.1. овог кодекса, дају се сљедећи примјери (који укључују али се не ограничавају само на наведено), тако да је дозвољено:

2.1.1. писати, предавати, подучавати и држати говоре без накнаде о питањима која нису везана за електроенергетски сектор, а која се односе на умјетност, спорт, образовање и остале социјалне и рекреативне активности;

2.1.2. бавити се хуманитарним активностима а које не утичу на непристрасност приликом обављања послова;

2.1.3. бити члан породице која посједује властити бизнис у области која није везана за електроенергетски сектор;

2.2. забрану директног или индиректног интереса у друштвима у електроенергетском сектору (нпр: власништво над дионицама, удјелима, обвезницама или дијеловима тих друштава);

2.3. забрану сваког пословног и финансијског аранжмана који може имати утицај на непристрасност при обављању послова, утицати на правилно обављање његових или њених дужности, односно на кориштење позиције у вези са радом, укључити га или њу у честе аранжмане са физичким или правним лицима која се вјероватно могу појавити у поступку пред Комисијом. Члан Комисије треба се изузети из поступка у коме се његова или њена непристрасност може лако довести у питање.

У циљу имплементације правила из тач. 2.3. овог кодекса дају се сљедећи примјери (који укључују, али се не ограничавају само на наведено), тако да је потребно искључити:

- 2.3.1. личне предрасуде или наклоности (склоност ка фаворизирању) по питању одређеног физичког или правног лица;
    - 2.3.2. да члан Комисије има свој финансијски интерес по питању неког предмета који се налази у поступку код Комисије, односно неке друге интерес који може имати утјецаја на исход одлучивања у Комисији. Искључење ових интереса односи се и на брачног друга, дјецу, те чланове заједничког домаћинства;
    - 2.3.3. уложене инвестиције у неко друштво које није у вези са електроенергетским сектором, а у случају да се оно укључи у било какав пословни однос са Комисијом или има везе са поступком пред Комисијом;
    - 2.3.4. директно или индиректно комуницирање са било којим лицем о чињеницама, прописима или процедури која је везана за поступак који се тренутно води пред Комисијом, изван јавне или интерне сједнице Комисије, изузев разговора са осталим члановима или запосленицима Комисије. Уколико се ова забрањена комуникација деси, члан Комисије ће благовремено објаснити природу и садржај разговора на слиједећем састанку Комисије, како би се осигурало да сва присутна правна и физичка лица имају обавјештење о догађају, те прилику да коментирају на ову тему.
  - 2.4. активности изван Комисије, које би могле значити сукоб интереса. У наведеном смислу потребно је избјегавати честе односе са физичким и правним лицима за која се може поуздано претпоставити да ће у будућности имати захтјеве према Комисији из члана 4.2. Закона о пријеносу.
3. Чланови и запосленици Комисије обавезни су да сваком физичком или правном лицу, правно заинтересованом за поступак пред Комисијом, или његовом пуномоћнику, пруже потребну помоћ, односно омогуће да буде саслушан у складу са законом. Наведено подразумијева:
- 3.1. обављање дужности на непристрасан, професионалан и предан начин;
  - 3.2. проналажење одговарајућег и правно исправног рјешења за питања из надлежности Комисије;
  - 3.3. избјегавање, односно спречавање појава неправилности у обављању својих послова, односно послова из регистроване дјелатности Комисије;
  - 3.4. заузимање једнаких ставова према свим кандидатима за лиценце као и према власницима лиценци;
  - 3.5. обавезу да одговоре на затјеве заинтересованих лица или их упуте ка одговарајућим физичким или правним лицима или овлаштеној институцији;
  - 3.6. формирање непристрасног мишљења и онемогућавање утицаја на њихово одлучивање од стране чланова обитељи или неких других физичких или правних лица на доношење одлука;
  - 3.7. јасност и разумљивост у комуницирању;
  - 3.8. стрпљиво и пристојно понашање према физичким или правним лицима која сарађују са Комисијом;
  - 3.9. љубазност и спремност да помогну како вањским сарадницима, тако и запосленицима нижег ранга;
  - 3.10. избјегавање злоупотребе позиције у Комисији у корист личног интереса, као и забрану преношења на трећа лица импресије да имају посебну позицију;
  - 3.11. међутим чланови Комисије или упосленици Комисије који су задужени за вођење јавних расправа морају одржавати ред и добро понашање на расправама Комисије;

- 3.12. чланови Комисије ће примјењивати високе стандарде руковођења и помагати при обављању дужности осталих чланова и дужносника Комисије.
4. Чланови и запосленици Комисије обавезни су да:
  - 4.1. константно раде на унапријеђењу своје компетенције у формирању и имплементацији регулаторних принципа;
  - 4.2. одржавају повјерљивост приликом презентовања информација, а које су од националног и пословног интереса, као што се то и наводи у Закону о пријеносу;
  - 4.3. током представљања Комисије у Босни и Херцеговини, у страним државама и међународним организацијама, заступају ставове Комисије. У случају изношења својих личних (неслужбених) мишљења дужни су навести да су та мишљења само са њихове личне тачке гледишта;
  - 4.4. се ослободе утицаја присталица појединих интереса, недоказаних или претјераних жалби или страха од неоснованог критицизма;
  - 4.5. примјењују и понашају се у складу са законима, на начин којим стичу повјерење јавности.
5. Чланови и запосленици Комисије морају поштовати радну дисциплину, тачност и распоред рада који имају и понашати се у складу са одредбама Кућног реда. Наведено подразумијева:
  - 5.1. ажурност у раду;
  - 5.2. пажљивост и савјесност у извршавању обавеза;
  - 5.3. адекватно уредно поступање са документацијом, те њено уредно архивирање, нарочито са документацијом која има ознаку “повјерљиво”;
  - 5.4. пристојан и коректан однос са надређенима и подређенима;
  - 5.5. тачност при доласку и одласку са посла;
  - 5.6. неометање колега који раде разним објашњењима и расправама;
  - 5.7. избјегавање гласног говорења, смијања, галаме и довикивања;
  - 5.8. редовна присутност у циљу повећања добре радне репутације, односно јављање непосредном руководиоцу у случају изостанка или закашњења;
  - 5.9. прикладна одјевеност;
  - 5.10. одсутност са посла договара се непосредно са руководиоцем (третира се као неплаћени сати, урачунавање у годишњи одмор, надокнађивање послје радног времена и сл.);
  - 5.11. дужа одсутност са посла мора бити одобрена (плаћено или неплаћено одсуство), што подразумијева да се за исту тражи одобрење у писаној форми;
  - 5.12. свођење приватних посјета на најмању мјеру.
6. Чланови и запосленици Комисије обавезни су избјежавати неприхватљиво понашање, које подразумијева:
  - 6.1. фалсификовање личних и других докумената који припадају Комисији;
  - 6.2. хазардне игре, ношење ватреног оружја или експлозива и агресивно понашање током радног времена;
  - 6.3. туча, бацање ствари и груба игра или шала, који не могу бити допуштени на радном мјесту;
  - 6.4. пријетња, застрашивање, груб и вулгаран ријечник;

- 6.5. непослушност, одбијање рада или неизвршавање радних обавеза;
  - 6.6. кориштење материјала, времена и опреме у приватне сврхе;
  - 6.7. оштећење или уништавање имовине Комисије ненамјерним или намјерним активностима;
  - 6.8. наговарање запослених на неку од наведених радњи;
  - 6.9. кориштење, посједовање, продаја, пријенос или куповина алкохола на радном мјесту.
7. У случају постојања оправдане сумње да су члан или запосленик Комисије учинили повреду одредби овог Кодекса, сазвати ће се састанак Комисије на којем ће се проблем расправити и донијети адекватна одлука.
- 7.1. Повреда овог Етичког кодекса може бити основ за покретање поступка за смјену члана Комисије у складу са Законом о пријеносу, или за покретање дисциплинског поступка од стране предсједавајућег Комисије, у складу са одредбама Правилника о раду и Правилника о дисциплинској одговорности.

Предсједавајући Комисије

мр. Владимир Докић